

Hjärtat klappar för

NORDSVENSKEN

TEXT: ASTRA KOETSIER FOTO: PIA NILSSON OCH ANDERS NILSSON

PIA NILSSON ÄR ETT NAMN SOM ETSAT SIG FAST I MINNET OCH DEN HÄR DAGEN SKULLE HON BERÄTTA OM SINA FANTASTISKA ÄVENTYR. PIA HAR EN PASSION FÖR HÄSTAR OCH DET RINNER "TRAPPERBLOD" I ÅDRORNA PÅ DENNA KVINNA SOM ÄLSKAR VILDMARKSLIVET.

Efter en tid av naturguidning i Lappland ledde det henne vidare till ett vildmarksliv i Kanada långt bort från civilisationen. För att senare starta en turriddningsverksamhet med Nordsvenska hästar i Västsveriges sista vildmark, Svartedalen.

En tidig vårdag ger jag mig iväg för att möta Pia hemma på gården där hon har sina hästar, jag följer en liten grusväg där små träskyltar med NordRitt visar vägen. När jag kliver ur bilen ser jag Pia på gården med hästarna i hagen bakom sig, hon hejar glatt och åtta Nordsvenska hästar står alla med spetsade öron och tittar nyfiket på mig. Vi befinner oss i Svenseröd ett par mil sydväst om Lilla Edet i kanten på det stora naturreservatet Svartedalen. Vi hälsar

på varandra och Pia visar mig runt i den stora höladan, den stod klar 2006 och innehåller också ligghall, sjukbox och sadelkammare. I den rymliga sadelkammaren finns även bord och stolar där man kan sitta och samtala och ta sig en fika. Jag får frågan om jag vill ha en kopp kaffe och det ville jag gärna, det skulle smaka gott efter en lång bilfärd.

–Vi sätter oss ute säger Pia, vi går ut ur stallet och utanför finns en eldstad där hon snabbt och vant gör en öppen eld, det gick lika enkelt som när jag tänder gasspisen hemma hos farmor! Snart sitter vi utomhus framför brasan med en kaffekanna puttrande på elden. Vi har en fin utsikt över de solbelysta fälten ned mot Göta älv.

–Här finns nu också ett nyinrett sovloft ovanför sadelkammaren vilket innebär att jag nu även kan satsa på långritter, med möjligheter till övernattningshemma på gården säger hon.

Hästar och vildmark

Pia berättar att hon har sina rötter här i Västerlanda, Svenseröd och att huset

där hon och dottern Lisa bor, en gång byggdes av farföräldrarna till Pias farmor. Tankarna på att starta turriddning i Svartedalen har Pia haft i bakhuvudet i många år.

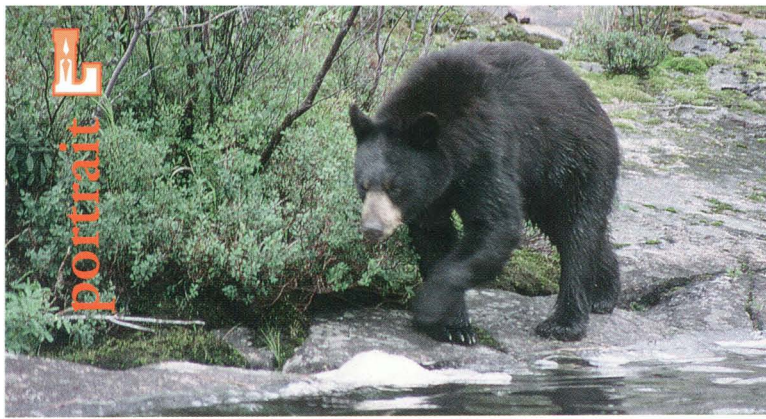
–Jag har ridit sedan barnsben och har ett brinnande intresse för hästar och vildmark och jag såg att det fanns en jättestor potential att starta en turriddningsverksamhet här i Svartedalens naturreservat. Här finns ju allt som naturen kan erbjuda.

Svartedalen är ett unikt område för södra Sverige som klassificeras som Västsveriges största sammanhängande skogsområde. I maj månad rids hästarna ut till hjärtat av Svartedalen där Pia arrenderar betesmarker, härifrån utgår alla ritter från maj – oktober. Ritterna går genom detta flera tusen hektar stora skogslandskap uppblandat med myrar, hundratalet sjöar och härliga slingrande skogsstigar.

Även vinterritter

Vintertid går ritterna hemma i Västerlandaskogarna i kanten av reservatet där hästarna får visa prov på sin fan-

tastiska förmåga att ta sig fram i den kuperade terrängen.

–På så sätt blir det stor variation på ritterna eftersom vi rider i olika slags terräng på vintern och sommaren.

År 2001 startade hon verksamheten med åtta Nordsvenska hästar som alla är valacker. De flesta är köpta från ett turridnings-företag i Dalarna.

–Dessförinnan hade jag en Nordsvensk häst som jag utforskade terrängen med för att se vilka vägar som lämpade sig att rida på.

–Jag har kallat företaget NordRitt efter den dynamiska Nordsvenska brukshästen som valdes mycket med tanke på att det är en stark och frisk hästras och den har alltid legat mig varmt om hjärtat. Det är stabila hästar som tar sig över stock, sten och genom vatten, de är säkra på fötterna och tar för sig i terrängen. De är väl anpassade till vårt nordiska klimat, de är alerta och mår bra av att gå ute med flocken året runt.

Markägarnas tillstånd krävs

Pia har haft flera samtal och möten med markägarna om olika rutter ge-

nom skogarna. Efter många möten fick hon till slut flera av markägarnas godkännande och kunde sålunda starta verksamheten. Allt eftersom har markägarmöten hållits och de flesta är tillmötesgående och positiva till ridningen.

Pia är van och erfaren av vildmarkslivet i Sverige och i Kanada. Efter gymnasiet sökte hon direkt in till samernas folkhögskola i Jokkmokk där hon läste biologi och ekologi. Därefter har Pia läst på högskola i flera år och utbildat sig till biolog. Hon har även arbetat som naturguide i Lappland.

Bortom civilisationen

På -90 talet fick Pia kontakt med några äventyrslystna personer som ville utföra en expedition till Kanadas vildmark i provinsen Manitoba. Avsikten med expeditionen var att leta upp en plats långt bort från civilisationen och bygga en timmerstuga. Där skulle de bo under ett år och tillbringa sin tid under en brutalt kall vinter och endast leva på vad naturen hade att ge d.v.s. jakt och fiske.

Pia nappade på idén och en som-

marmånad gav sig fyra svenskar iväg till Kanadas vildmark. De flögs ut till en fiskarstuga och sedan satte de sig i några kanoter och paddlade uppåt floden tills de hittade ett ställe som de valde till sitt basläger. De slog upp sina tält vid sjön Nueltin lake, 25 mil från närmaste by där de började bygga en timmerstuga med hjälp av yxa och såg.

I oktober stod timmerstugan klar, den hade tagit 4 månader att bygga och det gick åt 700 stockar. Stugan isolerades med mossa och värmdes upp av en braskamin som de tagit med. Stugan var så välbyggd att även om det var -40 och till och med -50 grader, var det plus grader inne i stugan! Byggtiden blev tuffare än vi trodde berättar Pia men när stugan väl var färdigbyggd var det ett enkelt liv att leva.

–Det var relativt lätt att få ihop mat för dagen eftersom det var ett viltrikt område med gott om bl.a. vildren och det fanns massor av fisk i sjöarna. Det var få timmar om dygnet vi behövde arbeta för att få tag i mat. Det är ett enkelt och bekymmersfritt sätt att leva och man uppskattar tillfredsställelsen med att skaffa sin egen mat. Du kän-

ner att det du gör har en mening eller har ett syfte – det saknar många människor idag.

Vilda djur

Närkontakten med naturen och de vilda djuren var det mest hänförande med vistelsen berättar Pia.

–När jag såg vargen första gången var det en magisk stund. Att på kvällarna få höra vargens ylande i månskenet var verkligen ett privilegium. Här fanns två sorters varg eftersom vi bodde i gränslandet mellan skog och tundra, den lite större skogsvargen och den mer vanliga polarvargen. Vi såg även bl.a. svartbjörn, vildrenar och älgar.

–Såg ni någonsin andra människor? frågar jag.

–Jo då, en och annan pälsjägare kom förbi och knackade på dörren, helt oanmäld! – Då hade vi ett paket Gevalia redo för vårt oväntade besök, skrattar Pia.

När expeditionen led mot sitt slut efter nåt år stannade Pia kvar ytterligare ett år då hon träffade på John som var en indiantrapper och livnärde sig som pälsjägare. Han bjöd med henne

till sin by i ett indianreservat som låg 25 mil bort. Att ta sig dit var ett projekt i sig eftersom enda sättet att ta sig dit var med snöskoter.

Varje år anordnades stora tävlingar i byn med hundspann och snöskoters.

–Jag kom med i tävlingen av en slump och lyckade riktigt bra. Det blev en runda på två mil runt sjön med sju hundar och släde. I slutet spurtade jag om tredjeplatsen men missade den med någon meter när, det blev dock en fjärdeplats och det var en fantastiskt rolig upplevelse.

Förfrys kinder och näsan

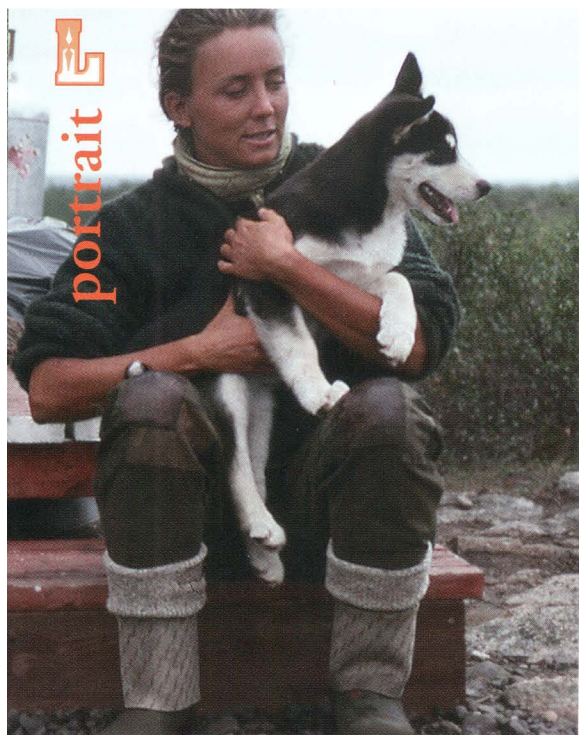
–Den vintern var det verkligen hänsynslöst kallt, när de var som kallast sjönk temperaturen till -50 grader och det gick ut varningar i radio att man skulle hålla sig inomhus. Just vid ett sådant tillfälle hade vi ingen mat till hundarna varför vi var tvungna att flytta dem till ett ställe där det fanns mat, en 4-5 mil bort. Enda sättet att transportera hundarna på var med hjälp av hundsläde och skoter.

–Vi gav oss iväg och det var hänförande vackert ute, helt vindstilla och

snön gnistrade som kristaller i solskenet. Jag hade alltid kameran med mig men vid detta tillfälle var det omöjligt att ta några bilder. Det gick inte att ta av sig vantarna för då förfrys man fingrarna och kameran slutade att fungera i den brutalt kalla kylan. Jag förfrys mina kinder och näsan på den turen. När man förfrys en kroppsdel så är det som en brännskada, det blir rött och skinnet flås, men det läkte ihop sig så småningom. Det var en minnesvärd tur berättar Pia med en drömmande blick.

–Hundhållningen är helt annorlunda här, när man jagar tar man byte även till hundarna, de kunde få en hel ren att äta på eller hela fiskar.

– Jag bodde i reservatet under ett år men längtade hem så småningom. Jag kände att mitt hem ändå var hemma i Svenseröd vid Svartedalens kant. Jag har blivit beroende av det fria livet och att vara ute i skogen varje dag. Enligt vissa vetenskapliga undersökningar är skogen den plats i naturen som är den mest avslappnande platsen för människan att vistas i. Att sitta framför en lägereld i skogen och titta in i elden un-

”Vargen har nu också etablerat sig i Svartedalen sedan ett par år tillbaka och det tillför en extra krydda att vara ute i naturen.”

der en ridtur är rogvande.

– Detta blir folk mer och mer varse om, de tycker att det är fantastiskt att rida ut i de här markerna och framför allt i dagens läge där många sitter framför sina datorer hela dagarna och jobbar. Då är det en enorm avkoppling och avstressande att komma ut i skogen på hästryggen.

Inte orolig för vargen

Hästarna och ridningen är ena sidan av myntet men Pia vill även erbjuda en naturupplevelse, vilket hon kan göra i Svartedalens naturreservat. Här finns ett litet vildmarksparadis. Pia har stor nytta av sina erfarenheter i verksamheten idag. Hon är van vid hästar, att röra sig i skog och mark och kan läsa av terrängen.

Vargen har nu också etablerat sig i Svartedalen sedan ett par år tillbaka och det tillför en extra krydda att vara ute i naturen. Pia tycker själv att det är lite spännande men det finns många olika åsikter om att vargen nu har etablerat sig här.

– Jag har däremot inte sett någon varg ännu men jag har sett spår efter den, berättar Pia.

– Är du inte orolig över att vargen skall ta hästarna? frågar jag.

– Nej jag är inte speciellt orolig eftersom hästarna går tillsammans i en flock och vargen ger sig inte på en stor flock med hästar. Det är annorlunda om det står en ensam häst i en hage.

Anordnar temaritter

Pia anordnar allt från heldagsritter till tredagarsritter och i planeringen ligger även en femdagarsstur.

– Jag har många temaritter som bl.a. Gökotteritt, då får man vara morgonpigg. Vi går då upp kl 04.00 på morgonen. Jag har även Påskritter, Adventsritter, Älvritter och lite annat smått och gott.

Vi sadlar upp några hästar och ger oss av några stycken, ut i denna fantastiska vildmark som Pia precis har berättat om. Pia använder westernsadlar till sina hästar då de är de mest lämpade sadlarna att använda på dessa turer. Hästarna är säkra på fötterna och tar sig lätt fram genom skogen. Efter en stund kommer vi fram till en grusväg då vi tar en galopp. Hästarna tar lätt galoppen och jag märker att dessa stora Nordsvenska hästar verkligen är snab-

ba på grusvägen och smidiga i skogen.

Jag njuter i fulla drag när vi närmar oss lunchplatsen som ligger idylliskt intill en sjö. Hästarna går ner i vattnet och plaskar lite grann och dricker för nu är de törstiga. Det är även vi efter några timmar i sadeln så vi binder fast hästarna vid var sitt träd. Vi gör upp en eld där vi sitter och grillar, tar en kopp kaffe och njuter av lugnet i naturen.

Efter drygt en timme bryter vi upp mätta och belättna för att fortsätta vår tur. Det är lugna säkra hästar och de är inte bekymrade över något. De är i sitt rätta element när de knatar på i terrängen. Vi rider på slingriga skogsvägar och travar smidigt mellan trädstammarna. Det är ett härligt skogslandskap och när vi rider över åsen har vi en milsvid utsikt över naturreservatet. Så småningom styr vi kosan hemåt vilket hästarna känner på sig och steget blir längre.

När vi kommer hem till gården tar vi hand om hästarna, vi sadlar av, kollar igenom dom och de får mat och vatten. Dagen nalkas mot sitt slut och upplevelsen var lika fantastisk som Pia berättat om tidigare, en oerhörd skön avstressande naturupplevelse på häst-

portrait